

**Araçlarda Kullanılan Sıkıştırma Ateşlemeli Motorlardan Çıkan Gaz ve Partikül Kirleticilerin Emisyonlarına ve Araçlarda Kullanılan Doğal Gaz veya Sıvılaştırılmış Petrol Gazı İle Çalışan Pozitif Ateşlemeli Motorlardan Çıkan Gaz Halindeki Kirleticilerin Emisyonlarına Karşı Alınacak Tedbirlerle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği
(88/77/AT)**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu hükümleri uyarınca motorlu araçların yapım ve kullanım bakımından karayolu yapısına ve trafik güvenliğine uyma zorunluluğunu yerine getirmek üzere ve sağlık ve çevrenin korunması amacıyla, araçların sıkıştırma ateşlemeli motorlarından çıkan gaz ve partikül kirleticilerine ve araçlarda kullanılan doğal gaz veya sıvılaştırılmış petrol gazı ile çalışan pozitif ateşlemeli motorlardan çıkan gaz halindeki kirleticilerin emisyonlarına karşı alınacak tedbirler kapsamında motorların ve bu motorların yerleştireildiği araçların belgelendirilmelerine ilişkin hükümleri ve bunların uygulanmasına ait usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 - Bu Yönetmelik, karayolunda kullanılan araçların sıkıştırma ateşlemeli (dizel) motorlarına ve doğal gaz veya LPG kullanan pozitif ateşlemeli motorlarına ayrı teknik ünite olarak AT tip onayı belgesi ve bu motorların yerleştireildiği, 70/220/AT Yönetmeliđine göre tip onayı verilmiş olan N₁, N₂ ve M₂ sınıfındaki araçlar ile teknik olarak müsaade edilen azami yüklü kütlesi 3,5 tondan küçük veya eşit M₁ sınıfındaki araçlar hariç olmak üzere, araçlara AT tip onayı belgesi verilmesine ilişkin hususları kapsar.

Hukuki Dayanak

Madde 3 - Bu Yönetmelik, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun değişik 29 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Sanayi ve Ticaret Bakanlığını,
- b) MARTOY: Avrupa Topluluđunun 70/156/AT Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onayı Yönetmeliğinin Resmi Gazete’de yayımlanan şekliyle son seviyesini,
- c) R-49: Motorları konusunda motorlu araçların onayı ile ilgili 49 numaralı Birleşmiş Milletler/Avrupa Ekonomik Komisyonu (BM/AEK) Teknik Düzenlemesini (Regülasyonu),
- d) Araç: Teknik olarak müsaade edilen azami yüklü kütlesi 3,5 tondan küçük veya eşit M₁ sınıfındaki araçlar hariç, sıkıştırma ateşlemeli veya gaz yakıtlı motorla tahrik edilen, MARTOY’un Ek II Bölüm A’sında tarif edilen herhangi bir aracı,
- e) Sıkıştırma Ateşlemeli veya Gaz Yakıtlı Motor: MARTOY’un 4 üncü maddesinde tarif edilen ayrı teknik ünite olarak tip onayı verilebilen bir aracın tahrikine neden olan kaynağı,
- f) Ayrı Teknik Ünite: İlgili yönetmeliklerin hükümlerine tabi olan ve ilgili yönetmelikte açıkça belirtilmesi şartıyla sadece bir veya daha fazla tanımlanmış araç tipi ile ilgili olarak ayrı tip onayı alabilen, motorlar gibi, aracın bir parçası olarak hazırlanan üniteyi,
- g) Tip Onayı Belgesi: Sıkıştırma ateşlemeli veya gaz yakıtlı motorlar konusunda bir aracın veya ayrı teknik ünite olarak motorun bu Yönetmelik eklerinde belirtilen şartlara göre imal edildiğini gösteren belgeyi,
- h) İmalatçı: Tip Onayı işlemlerinin bütün unsurlarından ve imalatın uygunluğunun sağlanması Onay Kuruluşuna karşı sorumlu olan motorlu araçların veya ayrı teknik ünite olarak motorların ticari isim, marka veya lisansının sahibini veya temsilcisini,
- i) AT: Avrupa Topluluđunu,
- j) Onay Kuruluşu: Teknik Hizmetler Kuruluşlarını görevlendiren, Tip Onayı Belgelerini veren, gerektiğinde geri alan, diğer onay kuruluşlarıyla muhatap olan ve bunlarla temasları yürüten, imalatçının üretim uygunluk düzenlemelerine uyup uymadığını belirlemekten sorumlu kuruluş olan Bakanlığı,
- k) Teknik Hizmetler Kuruluşu (Teknik Servis): Onay Kuruluşunca deneyleri ve kontrolleri yapmak üzere görevlendirilen kurum veya kuruluşu,
- l) Tanıtım Dosyası: Başvuru sahibi tarafından Teknik Hizmetler Kuruluşuna veya Onay Kuruluşuna Tanıtım Bildirimi gereğince verilen bilgi, çizim, fotoğraf ve bunun gibi belgeleri içeren dosyayı,
- m) Tanıtım Paketi: Tanıtım Dosyası ile Teknik Hizmetler Kuruluşunun veya Onay Kuruluşunun görevlerini yerine getirmeleri sürecinde tanıtım dosyasına eklemiş oldukları deney raporları ve diğer belgeleri,

n) Tanıtım Paketi Fihristi: Tanıtım Paketi içinde bulunan belgelerin uygun bir şekilde numaralandırılarak veya bütün sayfaların tanımlanabilmesine imkan verecek şekilde işaretlenerek bir liste halinde yazılmasını, ifade eder.
Ayrıca, bu Yönetmelikte geçen diğer tanım ve tarifler bu Yönetmeliğin Ek I'inde belirtilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Uygulama Usul ve Esasları

Tip Onayı Belgesi Başvuruları

Madde 5- Tip Onayı Belgesi başvuruları aşağıda belirtilmiştir.

a) Tip Onayı Belgesi başvuruları, tanıtım paketi içinde tanıtım fihristine uygun olarak düzenlenmiş tanıtım dosyasıyla birlikte Ek I'de belirtildiği şekilde imalatçı tarafından Onay Kuruluşuna yapılır. Tanıtım paketi başvurudan itibaren onayın verildiği veya reddedildiği tarihe kadar Onay Kuruluşunun incelemesine açıktır.

b) Belirli bir araç veya ayrı teknik ünite ile ilgili Tip Onayı Belgesi başvuruları, ancak bir onay kuruluşuna yapılabilir. Başvuru sahibi, başka bir devletin onay kuruluşuna başvuruda bulunmadığını bir yazı ile Onay Kuruluşuna bildirir.

c) Onaylanacak her tip için ayrı bir başvuru yapılır.

Tip Onayı İşlemleri

Madde 6- Tip onayı işlemleri aşağıda belirtilmiştir.

a) Onay Kuruluşu, bu Yönetmeliğin Ek I'inin şartlarını sağlayan motor tipine veya grubuna Ek VI'da örneği bulunan AT tip onayı belgesini, ve AT tip onayı numarasını verir.

b) Onay Kuruluşu, bu Yönetmeliğin Eklerinin şartlarını sağlayan araç tipine Ek I'de belirtildiği şekilde örneği Ek VI'da bulunan AT tip onayı belgesini ve AT tip onayı numarasını verir.

Eşdeğer Belgeler

Madde 7- Motorları konusunda motorlu araçların onayı ile ilgili Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonunun R-49 numaralı Teknik Düzenlemesinin bu Yönetmeliğin son versiyonunun 10 uncu maddede belirtilen uygulama tarihlerinde yürürlükte bulunan en son versiyonu ile eşdeğer olup, alternatif olarak anılan Teknik Düzenlemeye göre verilen tip onayı belgeleri eşdeğer olarak kabul edilir.

Yetkili Kuruluşlar

Madde 8- Onay Kuruluşu, bu Yönetmeliğin uygulanmasından sorumludur. Deneyleri yapmaya veya yaptırmaya Teknik Hizmetler Kuruluşu olarak Türk Standardları Enstitüsü (TSE) ve İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) yetkili kılınmıştır.

Bildirimler

Madde 9- 91/542/EEC, 96/1/EC, 1999/96/EC ve 2001/27/EC sayılı AT direktifleri ile değişik 88/77/EEC sayılı AT direktifine göre hazırlanan bu Yönetmeliğin uygulamaya konulduğu, Avrupa Birliği Komisyonuna ve Avrupa Birliği üyesi ülkelerin onay kuruluşlarına bildirilir.

Tedbirler ve uygulama takvimi

Madde 10 – Tedbirler ve uygulama takvimi ile ilgili hususlar aşağıda belirtilmiştir.

a) Onay Kuruluşu, en son 2001/27/AT ile değiştirilen bu Yönetmeliğin eklerindeki şartları sağlıyorsa, özellikle motordan çıkan gazlar ve partikül kirleticilerin emisyonlarının ve duman opasitesinin Ek I'in madde 6.2.1'indeki Çizelgelerin B1 veya B2 satırında veya C satırında belirtilen sınır değerlere uygun olması durumunda, motordan çıkan gazlar ve partikül kirleticiler ve duman opasitesi ile ilgili gerekçeler göstererek;

1) AT tip onayını veya MARTOY'un 12 nci maddesinde belirtilen dokümanı veya sıkıştırma ateşlemeli veya gaz yakıtlı motorla tahrik edilen bir araç tipine ulusal tip onayını vermeyi reddedemez veya

2) Bu tür yeni araçların tescilini, satışını, hizmete girmesini veya kullanımını yasaklayamaz veya

3) Sıkıştırma ateşlemeli veya gaz yakıtlı motorların bir tipi için AT tip onayı vermeyi reddedemez veya

4) Sıkıştırma ateşlemeli veya gaz yakıtlı yeni motorların satışını veya kullanımını yasaklayamaz.

b) Onay Kuruluşu, 1/1/2007 tarihinden itibaren, motordan çıkan gazların ve partikül kirleticilerin emisyonlarının ve duman opasitesinin bu Yönetmeliğin Ek I'inin madde 6.2.1'indeki Çizelgelerin B1 satırında belirtilen sınır değerlere uygun olmaması durumunda, sıkıştırma ateşlemeli veya gaz yakıtlı motorların tipleri veya sıkıştırma ateşlemeli veya gaz yakıtlı motorla tahrik edilen aracın tipi için;

1) AT tip onayını veya MARTOY'un 12 nci maddesinde belirtilen dokümanı vermez.

2) Ulusal tip onayı belgesini vermeyi reddeder.

c) Onay Kuruluşu, 1/1/2007 tarihinden itibaren, üçüncü ülkelere ihraç edilmesi tasarlanan araçlar ve motorlar ve kullanımdaki araçlara ait değiştirilebilen motorlar hariç olmak üzere, motordan çıkan gazların ve partikül kirleticilerin emisyonlarının ve duman opasitesinin bu Yönetmeliğin Ek I'inin madde 6.2.1'indeki Çizelgelerin B1 satırında belirtilen sınır değerlere uygun olmaması durumunda;

1) MARTOY uyarınca yeni araçlara ve yeni motorlara verilen uygunluk belgelerini bu Yönetmeliğin amacı bakımından artık geçerli kabul etmez.

2) Sıkıştırılmalı ateşlemeli veya gaz yakıtlı motorlarla tahrik edilen yeni araçların tescilini, satışını, hizmete girmesini veya kullanımını ve sıkıştırılmalı ateşlemeli veya gaz yakıtlı yeni motorların satışını ve kullanımını yasaklar.

d) Onay Kuruluşu, 1/10/2008 tarihinden itibaren motordan çıkan gazların ve partikül kirleticilerin emisyonlarının ve duman opasitesinin bu Yönetmeliğin Ek I'inin madde 6.2.1'indeki Çizelgelerin B2 satırında belirtilen sınır değerlere uygun olmaması durumunda, sıkıştırma ateşlemeli veya gaz yakıtlı motorların tipleri veya sıkıştırma ateşlemeli veya gaz yakıtlı motorla tahrik edilen aracın tipi için;

1) Bundan böyle AT tip onayını veya MARTOY'un 12 nci maddesinde bulunan dokümanı vermez.

2) Ulusal tip onayını reddeder.

e) Onay Kuruluşu, 1/10/2009 tarihinden itibaren, üçüncü ülkelere ihraç edilmesi tasarlanan araçlar ve motorlar ve kullanımdaki araçlara ait değiştirilebilen motorlar hariç olmak üzere, üye ülkeler, motordan çıkan gazların ve partikül kirleticilerin emisyonlarının ve duman opasitesinin bu Yönetmeliğin Ek I'inin madde 6.2.1'indeki çizelgelerin B2 satırında belirtilen sınır değerlere uygun olmaması durumunda;

1) MARTOY uyarınca yeni araçlara ve yeni motorlara verilen uygunluk belgelerini bu Yönetmeliğin amacı bakımından artık geçerliliğini kabul etmez.

2) Sıkıştırılmalı ateşlemeli veya gaz yakıtlı motorlarla tahrik edilen yeni araçların tescilini, satışını, hizmete girmesini veya kullanımını ve sıkıştırılmalı ateşlemeli veya gaz yakıtlı yeni motorların satışını ve kullanımını yasaklar.

f) En son 2001/27/AT ile değişik bu Yönetmeliğin şartlarını sağlayan ve bu Yönetmeliğin Ek I'inin madde 6.2.1'indeki Çizelgelerin B2 satırında belirtilen sınır değerleri karşılayan bir motor bu Yönetmeliğe uygun olarak kabul edilir.

g) Bir dizel motor tipine tip onayı veren Onay Kuruluşu, Ek I madde 2.3' de geçen herhangi bir parçaya ya da özelliğe yapılan her türlü değişiklikten haberdar edilmek üzere gerekli önlemleri alır. Onay Kuruluşu değiştirilmiş olan tip üzerinde yeni bir deney yapıp yapılmayacağına ve yeni bir deney raporunun hazırlanıp hazırlanmayacağına karar verir. Bu tür deneyler, bu Yönetmeliğin özelliklerinin sağlanmadığını gösterirse, değişiklik onaylanmaz.

h) Aracın dizel motoru bakımından araç tipine tip onayı vermiş olan Onay Kuruluşu, araca monte edilen motor bakımından bu tür araç tipinin her türlü değişikliğini bildirmek üzere gerekli önlemleri alır. Onay Kuruluşu, bu tür değişikliklerden sonra MARTOY'un 6 ncı ve 8 inci maddelerinin uygulanmasında alınması gereken tedbirlerin alınıp alınmayacağına karar verir.

i) 1/1/2007 tarihinden itibaren yeni araç tipleri ve 1/1/2008 tarihinden itibaren bütün araç tipleri, kullanımda egzoz emisyonlarını izlemek üzere ön panoda teşhis sistemi (OBD) veya ön panoda ölçme sistemi ile donatılmalıdır.

j) Teknik gelişmeleri dikkate alarak, eklerin şartlarının uyarlanması için gerekli değişiklikler, motorlu araçlar ve römorklarının tip onayı ile ilgili MARTOY'un 15 inci maddesinde belirtilen işleme uygun olarak yapılmalıdır.

k) 1999/96/AT Yönetmeliği ile değiştirilen 88/77/AT yönetmeliğinin şartlarına göre önceden tip onayı verilmiş olması durumunda, sıkıştırılmalı ateşlemeli yeni bir motor veya sıkıştırılmalı ateşlemeli yeni bir motorla tahrik edilen yeni bir araçta sadece kapsam genişletmesi olarak bu Yönetmeliğin şartlarına uygunluğu kabul edilir.

Muafiyetler

Madde 11- Muafiyetlere ait esaslar aşağıda belirtilmiştir.

a) Teknolojik olarak gelişmiş motorlar ve motorları konusunda teknolojik olarak gelişmiş araçlara Tip Onayı Belgesi talep edilmesi halinde, AT Komisyonuna ve diğer ülkelerin onay kuruluşlarına bilgi verilerek, Ulusal Tip Onayı Belgesi verilebilir.

b) Bu Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce trafiğe çıkmış motorlu araçlara bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Geçici Madde 1- Bu Yönetmelik kapsamındaki araçlar, 1/1/2007 tarihine kadar bu Yönetmeliğin 91/542/AT seviyesinde belirtilen emisyon değerlerini veya BM/AEK'nun R 49.02 A sayılı Teknik Düzenlemede istenilen kirletici gaz emisyon seviyelerini sağlayacaktır. Ayrı teknik ünite olarak AT tip onayı belgesi alacak karayolunda kullanılan araçların sıkıştırma ateşlemeli (dizel) motorları ve doğal gaz veya LPG kullanan pozitif ateşlemeli motorlar ve bu motorların takıldığı araçlar, kirletici gaz emisyon seviyeleri bakımından anılan tarihten sonra 10 uncu maddede belirtilen uygulama takvimine uygun olarak Ek I'in madde 6.2.1'indeki Çizelgelerin B1 veya B2 satırında veya C satırında belirtilen sınır değerleri sağlamak zorundadır.

Yürürlük

Madde 12- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 13- Bu Yönetmelik hükümlerini Sanayi ve Ticaret Bakanı yürütür.